

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

АДМІНІСТРАТИВНА КОЛЕГІЯ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

02.11.2017 №99-рк/к

м. Харків

АКЦІОНЕРНІЙ КОМПАНІЇ
«ХАРКІВОБЛЕНЕРГО»
61037, м. Харків,
вул. Плеханівська, 149

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

В ході здійснення планової перевірки дотримання законодавства про захист економічної конкуренції АКЦІОНЕРНОЮ КОМПАНІЄЮ «ХАРКІВОБЛЕНЕРГО» (надалі – АК «Харківобленерго»), у зв'язку з дослідженням ринків послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж Харківським обласним територіальним відділенням Антимонопольного комітету України (надалі – Відділення) встановлено наступне.

АК «Харківобленерго» зареєстрована виконавчим комітетом Харківської міської ради 22.03.2000 за № 1 480 120 0000 000465, є юридичною особою, має самостійний баланс і розрахунковий рахунок. Місцезнаходження: 61037, м. Харків, вул. Плеханівська, буд. 149, ідентифікаційний код - 00131954.

Статут АК «Харківобленерго» в новій редакції зареєстрований виконавчим комітетом Харківської міської ради 12.03.2009 (надалі - Статут).

Відповідно до Статуту предметом діяльності АК «Харківобленерго» є, зокрема:

- передача, постачання і розподіл електричної енергії;
- надання платних послуг фізичним і юридичним особам.

Відповідно до інформації з офіційного сайту Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань Міністерства юстиції України «<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>» (надалі – Веб-сайт), технічним адміністратором якого є ДЕРЖАВНЕ ПІДПРИЄМСТВО

«ІНФОРМАЦІЙНО-РЕСУРСНИЙ ЦЕНТР» (ідентифікаційний код – 33499803, місцезнаходження: вул. Мельникова, буд. 81-А, м. Київ, 04050), видами діяльності АК «Харківобленерго» є, зокрема, розподілення електроенергії (код КВЕД 35.13), торгівля електроенергією (код КВЕД 35.14), ремонт і технічне обслуговування електричного устаткування (код КВЕД 33.14).

АК «Харківобленерго» здійснює діяльність з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами на підставі ліцензії від 19.09.1996 серії АВ № 399829, виданої Національною комісією регулювання електроенергетики України (надалі – НКРЕ).

Крім того, АК «Харківобленерго» має ліцензію на постачання електричної енергії за регульованим тарифом від 19.09.1996 серії АВ № 399830, видану НКРЕ.

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АК «Харківобленерго» є суб'єктом господарювання.

Відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 01.04.2002 № 317/6605 (надалі – Методика), встановлено наступне.

Об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є:

- послуги з приєднання електроустановок до електричних мереж АК "Харківобленерго" (надалі – Послуги);
- АК "Харківобленерго" (електропередавальна організація) – надавач Послуг.

Споживачами Послуг (в тому числі потенційними) є фізичні та юридичні особи, об'єкти яких ще не приєднані до електричних мереж чи яким необхідно змінити технічні параметри споживання електричної енергії.

Відповідно до пункту 1 Правил користування електричною енергією, затвердженими Постановою НКРЕ від 31.07.1996 № 28, зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 02.08.1996 за № 417/1442 (зі змінами) (надалі – Правила користування електричною енергією), електропередавальна організація - суб'єкт господарювання, який отримав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії магістральними та міждержавними електричними мережами або місцевими (локальними) електричними мережами, а також суб'єкт господарювання, який отримав ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами та ліцензію на право здійснення підприємницької діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом, що здійснює свою діяльність на закріпленій території.

Отже, АК "Харківобленерго", у розумінні пункту 1 Правил користування електричною енергією, є електропередавальною організацією.

Взаємовідносини між замовниками Послуг та електропередавальними організаціями врегульовані, зокрема, Законом України «Про електроенергетику», Правилами приєднання електроустановок до електричних мереж, затвердженими постановою НКРЕ від 17.01.2013 № 32 (у редакції, яка діяла до внесення змін постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (надалі – НКРЕКП) від 30.03.2017 № 441) (надалі – Правила приєднання).

Абзацом сорок восьмим статті 1 Закону України "Про електроенергетику" та абзацом тринадцятим пункту 1.2. Правил приєднання передбачено, що приєднання електроустановки - надання електропередавальною організацією послуги замовнику із створення технічної можливості для передачі (прийняття) в місце приєднання електроустановки замовника відповідної потужності до електричних мереж електропередавальної організації (у тому числі новозбудованих) електричної енергії необхідного обсягу з дотриманням показників її якості та надійності.

Статтею 25 Закону України "Про електроенергетику" передбачено, що споживачі електричної енергії мають право на приєднання та підключення до електричної мережі за умови виконання правил приєднання електроустановок до електричних мереж.

Відповідно до абзацу шостого пункту 1.2. Правил приєднання замовник - фізична або юридична особа, яка письмово або іншим способом, визначеним цими Правилами, повідомила електропередавальній організації про намір приєднати до електричних мереж новозбудовані електроустановки або змінити технічні параметри діючих електроустановок внаслідок реконструкції чи технічного переоснащення.

У розумінні статті 1 Закону України "Про захист економічної конкуренції" послуги з приєднання електроустановок до електричних мереж АК "Харківобленерго" є товаром.

Послуги з приєднання електроустановок до електричних мереж АК "Харківобленерго" не мають товарів-замінників.

Таким чином, товарними межами ринку визначено Послуги.

Територіальними межами ринку Послуг з урахуванням вимог Методики є територія Харківської області, на якій розташовані належні АК «Харківобленерго» електричні мережі.

В зазначених територіальних межах Послуги надавала лише АК "Харківобленерго", тобто в зазначених межах вона не мала жодного конкурента.

Враховуючи наведене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» АК «Харківобленерго» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж на території Харківської області, на якій

розташовані належні АК «Харківобленерго» електричні мережі.

Відповідно до пункту 1.3. Правил приєднання електропередавальна організація не має права відмовити в приєднанні до її мереж електроустановки замовника за умови дотримання ним вимог цих Правил.

Втім, в ході проведення планової перевірки АК "Харківобленерго" встановлені випадки відмов АК «Харківобленерго» у приєднанні електроустановок замовників до її електричних мереж у зв'язку з тим, що певні земельні ділянки, які неелектрифіковані, межують з земельними ділянками замовників послуг з приєднання. Такі земельні ділянки АК "Харківобленерго" вважає приєднанням електроустановки на території, що підлягає комплексній забудові, у розумінні пункту 1.6. Правил приєднання.

Відповідно до пункту 1.6. Правил приєднання, приєднання електроустановок замовника на території, що підлягає комплексній забудові (мікрорайон/квартал, вулиця), здійснюється відповідно до умов цих Правил після виконання електропередавальною організацією, яка здійснює на цій території ліцензовану діяльність, електрифікації території, що підлягає комплексній забудові, згідно з планами забудови відповідної території.

Функції замовника електрифікації території, що підлягає комплексній забудові, може виконувати суб'єкт, уповноважений згідно з Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності".

Відповідно до частини першої статті 33 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" комплексна забудова території здійснюється з метою забезпечення реалізації громадських інтересів і спрямовується на попереднє проведення інженерної підготовки, спорудження зовнішніх інженерно-транспортних мереж, об'єктів соціальної сфери, житлових будинків, інших об'єктів будівництва, а також на благоустрій території. Комплексна забудова території може здійснюватися шляхом комплексної реконструкції кварталів (мікрорайонів) застарілого житлового фонду одним або кількома інвесторами.

Частиною другою статті 33 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" передбачено, що рішення про організацію комплексної забудови території у визначених межах та рішення про розміщення об'єктів будівництва на території населених пунктів та за їх межами під час комплексної забудови території приймає виконавчий орган сільської, селищної, міської ради, районна державна адміністрація відповідно до їх повноважень у порядку, передбаченому цим Законом. Рішення про розроблення детального плану певної території одночасно є рішенням про комплексну забудову цієї території.

Відповідно до частини третьої статті 33 Закону України "Про регулювання містобудівної діяльності" функції замовника на будівництво виконавчий орган місцевої ради, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації виконують безпосередньо або можуть делегувати їх на конкурсній основі генеральному підряднику (підряднику) у порядку, встановленому законодавством. Функції замовника комплексної забудови території може виконувати власник

(користувач) відповідної земельної ділянки в межах такої земельної ділянки, переданої (наданої) йому в установленому законом порядку.

Таким чином, повноваження щодо прийняття рішення про організацію комплексної забудови території належать до виконавчого органу сільської, селищної, міської ради, районної державної адміністрації.

Втім, відмови АК «Харківобленерго» в приєднанні електроустановок до електричних мереж з підстав знаходження електроустановки замовника на території комплексної забудови протягом 2016 року отримали фізичні особи Надиров В.Т. (двічі), Халак А.І., Іваненко М.М., Чирва А.Ю., Благіх О.А.

Зазначені особи, не погодившись з такими відмовами АК "Харківобленерго" в приєднанні їх електроустановок до електричних мереж, звернулися до відділу НКРЕКП у Харківській області, Державної інспекції з енергетичного нагляду за режимами споживання електричної і теплової енергії (надалі – Держенергонагляд), та органу місцевого самоврядування з метою спростування висновків АК «Харківобленерго».

За результатами розгляду звернень вищезазначених осіб на засіданнях комісії інформаційно-консультативного відділу управління інформаційної політики та роботи зі споживачами АК "Харківобленерго", до якого входили начальники управління інформаційної політики та роботи зі споживачами та інформаційно – консультативного відділу управління інформаційної політики та роботи зі споживачами АК "Харківобленерго", відділу НКРЕКП у Харківській області, заступник начальника інспекції Держенергонагляду у Харківській області, було вирішено надати зазначеним замовникам договори про приєднання та технічні умови приєднання, оскільки їх земельні ділянки не належать до території, яка підлягає комплексній забудові.

Отже, в зазначених випадках АК "Харківобленерго" безпідставно відмовило замовникам послуг з приєднання до електричних мереж АК "Харківобленерго".

Оскільки у споживачів послуг з приєднання до електричних мереж АК "Харківобленерго", відсутня альтернатива щодо отримання зазначених послуг у інших суб'єктів господарювання, такі дії АК "Харківобленерго" ущемлюють їх інтереси.

Дії АК "Харківобленерго" щодо безпідставної відмови у наданні послуг до електричних мереж були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж АК "Харківобленерго".

За відсутності конкуренції на ринку Послуг споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.

Відмови АК «Харківобленерго» в приєднанні до електричних мереж електроустановок споживача у зв'язку з тим, що його електроустановки знаходяться на території, яка підлягає комплексній забудові, в той час коли територія не є такою, стали можливими через відсутність ефективного

функціонування ринкового механізму із значною конкуренцією на ринку Послуг.

В той час, коли АК «Харківобленерго» є єдиним торговельним партнером, стосунків з яким неможливо уникнути, її експлуатуюча поведінка завдає шкоду інтересам споживачів, слабка позиція яких використовується на власну користь через відсутність альтернативних джерел отримання Послуг.

Враховуючи наведене, дії АК «Харківобленерго», які полягають у безпідставній відмові в приєднанні до електричних мереж електроустановок споживача, які знаходяться на території, що не підлягає комплексній забудові, можуть містити ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 5 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж шляхом повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України "Про захист економічної конкуренції", адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає АК «Харківобленерго» (ідентифікаційний код – 00131954) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Припинити дії, які полягають у безпідставній відмові в приєднанні до електричних мереж електроустановок споживача, які знаходяться на території, що не підлягає комплексній забудові, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 5 частини другої статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з приєднання електроустановок до електричних мереж шляхом повної відмови від реалізації товару за відсутності альтернативних джерел придбання.

Про виконання рекомендацій повідомити територіальне відділення в **1-місячний термін**з дня отримання рекомендацій із наданням копій підтверджуючих документів.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова колегії

Гейда І.О.